

Październik odznacza się szybko obniżającą się wysokością górowania Słońca, które zbliży się do widnokręgu o kolejne 11° i skróci czas przebywania nad nim o następne dwie godziny. Czas zimowy pojawi się w tym roku wyjątkowo wcześniej, już w nocy z 24. na 25. dzień miesiąca.

Ekliptyka tworzy bardzo duży kąt z horyzontem na niebie porannym, stąd ponownie Księżyc stanie się jego ozdobą w pierwszej dekadzie miesiąca, dążąc do nowiu 10 X po południu naszego czasu. 1 X rano można obserwować oddalanie się Srebrnego Globu od Plejad i Urana. Wszystkie wspomniane ciała niebieskie przetną południk lokalny około godziny 4, na wysokości ponad 60° . Sama planeta w listopadzie przejdzie przez opozycję i będzie poruszać się wstecz, zmniejszając dystans do gwiazdy 37 Tau do $100'$. Jej blask urośnie do $+5,6^m$. Kolejnej nocy Księżyc zmniejszy fazę do 66% i zbliży się na $2,5^\circ$ do El Nath, gwiazdy tworzącej północny róg Byka.

4 X naturalny satelita Ziemi pokaże się już po ostatniej kwadrze, w odległości 6° od Polluksa w Bliźniętach. Dobę później natomiast przejdzie on do sąsiedniego Raka, gdzie w fazie 32% zbliży się na niewiele ponad 1° do Marsa i jednocześnie na 5° do M44, jasnej gromady otwartej gwiazd. Czerwona Planeta w październiku pokona kolejne 16° wzdłuż ekliptyki, przechodząc pod koniec miesiąca do gwiazdozbioru Lwa, i zbliżając się przy tym na 6° do Jowisza. Wcześniej 8 X minie ona zakrywaną we wrześniu gwiazdę η Cnc w odległości $0,5^\circ$, trzy dni później zaś przejdzie przez sam środek gromady M44. Niestety u nas świt zastanie Marsa na jej zachodnim skraju. Kolejnego poranka natomiast planeta wejdzie już na południowy wschód od niej. Do końca miesiąca Mars pojaśnieje do $+0,9^m$, zwiększając średnicę kątową swojej tarczy do ponad $6''$.

6 X sierp Księżyca zwęzi się do 22% , wschodząc po godzinie pierwszej 5° od Jowisza. Największa planeta Układu Słonecznego również poprawia swoją widoczność, zmniejszając do końca miesiąca dystans do Regulusa, najjaśniejszej gwiazdy Lwa do 6° oraz mijając jasną w październiku mirydę R Leo w odległości 3° , czym ułatwi jej odnalezienie. W październiku Jowisz zwiększy blask do -2^m i średnicę tarczy do $36''$. R Leo zaś 21 X osiągnie maksimum swojej jasności i może pojaśnić nawet do $+4,4^m$. W lornetkach i teleskopach wyróżnia się ona wyraźną ciemnowisniową barwą. W dniu maksymalnej jasności pod koniec nocy astronomicznej wzniesie się ona na prawie 35° ponad widnokrąg, zajmując pozycję nieco ponad 4° pod Jowiszem.

Następnego ranka Srebrny Glob w fazie 13% odwiedzi wspomnianego już Regulusa, zbliżając się doń na $100'$. Księżyc pozostanie widoczny jeszcze przed kolejnymi dwoma wschodami Słońca. 8 X około godziny szóstej jego tarcza w fazie 7% wzniesie się na wysokość 15° na przedłużeniu linii łączącej Jowisza z Regulusem. Dobę później zaś sierp Księżyca w fazie 2% pokaże się na wysokości 4° . Bardzo ładnie w tych dniach zaprezentuje się światło popielate księżycowej tarczy.

W drugiej połowie miesiąca Księżyc 18 X przejdzie przez I kwadrę, a dobę wcześniej zbliży się na 1° do Nunki, jednej z jaśniejszych gwiazd Strzelca. 24 X jego prawie pełna tarcza przejdzie 6° na północ od Saturna,

który świeci z jasnością $+0,4^m$, prezentując tarczę o średnicy $20''$. Faktyczna pełnia Srebrnego Globu nastąpi dwa dni później.

28 X po godzinie drugiej naszego czasu naturalny satelita Ziemi zakryje północno-zachodnią część Plejad i stanie się to wysoko na naszym niebie, jakąś godzinę po górowaniu obu ciał niebieskich. W obserwacji zjawiska przeszkodzi jednak wysoka faza księżycowej tarczy, przekraczająca 95% .

Warto pamiętać o drugiej mirydzie χ Cyg, która maksimum swojej jasności osiągnie na początku miesiąca i może pojaśnić do $+3,3^m$. χ Cyg znajduje się w szyi Łabędzia, na linii łączącej gwiazdy η i β Cyg, $2,5^\circ$ od pierwszej z wymienionych gwiazd. W październiku na początku nocy astronomicznej ów obszar nieba jest już po górowaniu, ale przez kilka początkowych godzin wciąż wznosi się wysoko ponad widnokrąg.

13 X przez opozycję przejdzie planetoida (4) Westa, czyli najjaśniejsza planetoida na naszym niebie. Tegoroczna opozycja należy do małych i Westa nie przekroczy jasności $+6,5^m$. W październiku zakreśli ona łuk o długości 7° jakieś 12° na południowy wschód od Saturna, przechodząc 20 X 4° na północ od świecącej z jasnością $+3,6^m$ gwiazdy θ Cet.

9 X maksimum aktywności osiągną meteory z roju Drakonidów. Są to wolne meteory, które zderzają się z naszą atmosferą z prędkością 20 km/s, a ich radiant znajduje się w głowie Smoka. Na początku nocy astronomicznej wznosi się on 60° nad zachodnią częścią niebosłonu. Można spodziewać się kilku zjawisk na godzinę.

Drugi z październikowych rojów, Orionidy, promieniuje do pierwszej dekady listopada, z maksimum 21 X. Ich radiant znajduje się kilka stopni na zachód od Alheny, trzeciej co do jasności gwiazdy Bliźniąt. W nocy maksimum Księżyc zajdzie około drugiej trzydzieści, pozostawiając jakieś trzy godziny na ich obserwacje. Są to szybkie meteory, a ich prędkość zderzenia z atmosferą Ziemi wynosi 66 km/s. Tym razem prognozuje się około 30 zjawisk na godzinę.

Ariel MAJCHER